

EGY ALAGI POLIHISZTOR

170 éve született Krenedits Ödön hajóskapitány

1913-ban a Dunakeszi Dalárda közreműködésével, valamint a községi orvos, dr. Cseresnyés Ernő főszereplésével színre állították Csepreghy Ferenc: Sárga csikó című népszínművét, amely olyan sikert aratott, hogy – közkívánatra – öt alkalommal is elő kellett adniuk. A darabot Krenedits Ödön ny. hajóskapitány, alagi lakos rendezte.

Krenedits Ödön hajója, a Tisza István Tokajnál

KRENEDITS ÖDÖN GYÖRÖTT SZÜLETETT, 1855-BEN. Édesapja Krenedits Ferenc volt, a Siketnémák Váci Intézetének igazgatója, aki 1891-ben, 62 éves korában hunyt el. Édesanyja, visontai Kovách Innocentia 1911-ben, Alagon halt meg, 81 évesen.

Krenedits Ödön iskoláit Vácott, Bécsben, Budán (II. kerületi Toldy Ferenc Állami Főreáliskola, V. kerületi M. Kir. Állami Bolyai Főreáliskola), illetve Körnöcbányán (Állami Főreáliskola) végezte. Ezután egy évet Zürichben, majd Hamburgban töltött, ahol az altonai tengerészeti iskola hallgatója lett. Innen három évre a hollandiai Harlingenbe került, majd a horvátországi Pulába, ahol az Adria tüzérségi iskolahajón szolgált, miközben a Seespiranten-Schule (tengerészeti iskola) tanulója volt. Később a Dunagőzhajózási Társasághoz került, majd 1882-ben elnyerte kapitányi oklevelét. 1886-ban a magyar államvasúti hajózáshoz került, a zimonyi révkapitánysághoz, ahol hajója a Tisza István csavargózsó lett. 1888. szeptember 3-án hajójával Szeged alatt állomásozott, amikor egy közbeeső uszályhajón keresztül próbált saját hajójára lépni, de nem vett észre egy lejárót,

ahová leesett, de olyan szerencsétlenül, hogy három oldalbordája eltörött. Saját erejéből a kabinjába vándorolt, és orvost hivatott, utóbbi kórházba szállította, ahol szigorú ágynyugalmat rendeltek el számára. Ezt az ugrást megsúszta.

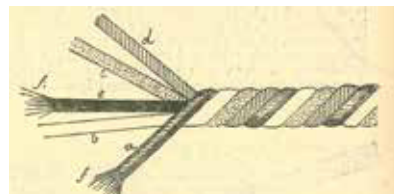
Az esetből szerencsésen felgyógyult, megházasodott, felesége Szabó Gizella lett, akitől 1898-ban vált el, de aszsony tartási díjat fizetett neki. Később újranősült, ekkor Flachner Amáliát vette el. 1901-ben nyugdíjazták. 1899 és 1903 között Németpalánkán (ma: Bačka Palanka, SRB) élt, ahol tanított, illetve szerkesztette, a Palánkai Járási Közönyt. 1904-ben édesanyjához Vácra, majd vele együtt, 1907-ben Alagra költözött, és többet nem is lakott máshol.

Még az első világháború előtt nyugdíjazták, de a világháború idején újra szolgálatba lépett, és a Tulba nevű hadigőzös parancsnokaként részt vett Belgrád ostromában. A kommunizmus alatt ellenforradalmárnak nyilvánították és hat társával együtt halálra ítélték, ami elől csak a rendszer bukása mentette meg. 1920-tól a m. kir. vasútőrségnél teljesített tisztii szolgálatot.

1923. április 2-án, éjjel 11 órakor a

Krenedits Ödön: Kenderkötél a dunai hajózási szolgálatában című művének címlapja (1896)

Ábra Krenedits Ödön: Kenderkötélnemű a halászat szolgálatában c. cikkéből (1905)

Nyugati pályaudvarról indult haza, Alagra. Amikor felszállni készült a vonatra, de olyan szerencsétlenül lépett, hogy visszaesett az induló szerelvény két kocsija közé, amelynek kerekai mindkét lábát levágták. Bár a mentők szinte azonnal a helyszínre értek, a kapitány kórházba szállítás közben elvérzett. Temetésére április 8-án került sor, a rákospalotai régi temetőben.

Krenedits Ödön zseni ifjúságától írt mind szépirodalmi, mind szakmai műveket. Elévülhetetlen érdemei vannak a magyar mezőgazdasági szakírás területén. A borászati és szőlészeti kérdésekről, a baromfitenyésztésről, de sok más földművelési és állattenyésztési témában írt cikkei, tanulmányai, könyvei ma is mérvadók a magyar mezőgazdasági irodalomban. Szinte minden jelentős országos lapban publikált, és tagja volt a szakmai egyesületeknek is. Írásai alaposak, körültekintők, sok esetben máig mérvadók, pl. az állatvédelemmel kapcsolatos elvei A fáradhatatlan, alapos, mindenre figyelmet fordító szakember 68 évet élt.

DR. KERÉKES DÓRA
GYŰJTEMÉNYVEZETŐ
RÉVÉSZ ISTVÁN
HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY